

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליין 2800

יום שלישי כ"ט כסלו תשפ"ד

דף היומי בבלי: ב"ק מ | עמוד היומי: ברכות ל: | דף הכולל: ב"מ לח:

דף היומי בהלכה: קפ"ה א' - ד' .

מוסר: אהבת חסד - פרק ז' עד 'ויש בעניני השכלה'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער לשון הרע "אמרו רז"ל כנסת ישראל" עד "כתיב מות וחיים ביד הלשון"

ולא מחמת יגיעתו והכנתו החליטו שהוא
ראוי לאותה איצטלא, אלא משום אותו
מאורע שלא הדליק את המנורה...

צילום דוד כהן

המשפיע הנודע רבי אלימלך בידרמן שליט"א, עם צרור עובדות נפלאות על חשיבות
הזהירות שלא לבוא לכלל כעס חלילה בגלל הדלקת נרות החנוכה

הדליקו את המנורה, הבו לי נרות אחרים...

אך מחמת דוחק השעה לא מצאו כי אם נר אחד של חלב
בלבד, נטל את הנר ואמר בפשטות 'השעה מאוחרת, נו, הבה
נדליק נר איש וביתו', הדליק את הנר, ויותר לא דיבר או חשב על
הנעשה.

משראו זקני החסידים גדלות זו, החליטו כולם פה אחד שהוא
הראוי לאותה איצטלא, לקבל על עצמו להמשיך ולפאר את
השלשלת הקדושה של אבותיו..

ולא מחמת יגיעתו והכנתו בכל השנה כולה לקראת ההדלקה
של ימי חנוכה! אלא משום אותו מאורע שלא הדליק את המנורה
ולא בא לכלל כעס...

שוב מעשה היה אצל הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, ששנה אחת
בערב שבת חנוכה בעת שהיה עומד מוכן ומזומן להדליק את
הנרות, עבר שם בנו הקטן רבי שלמה דוד יהושע (לאחר פטירתו
הוכתר ל'רבי' והיה מכונה בפי החסידים 'דער יונגער רבי'. נהרג
במלחמה ע"י הצוררים ימ"ש, הי"ד) והפיל את כל המנורה, ולא
הייתה שהות להכין שוב את הפתילות ולהדליק הנרות, כל אותו
זמן ישב ה'בית אברהם' מן הצד בניחותא וכשחיוך נסוך על פניו
אמר "אותו הבורא שציוונו להדליק, ציוונו גם כן שלא לכעוס..."
פעם התלווה הגאון ה'חפץ חיים' זצ"ל אל רבו הגאון רבי

סיפר אאדמו"ר הרה"ק (רבי אלתר אלעזר מנחם) מלעלוב
זי"ע, ששמע מזקני הדור הקודם, שלאחר פטירתו של הרה"ק ה'
יסוד העבודה' זי"ע לא היה ביד חסידיו להכריע מי ימשיך את עול
ההנהגה (כי כמה מצאצאיו היו ראויים לאותו איצטלא), לבסוף
קיבלו עליהם את מרותו של הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (בנו
של רבי מיכל אהרן זצ"ל) משום מעשה שהיה.

וגופא דעובדא הכי הוי, במשך כל השנה כולה היה ה'דברי
שמואל' עסוק במצות נרות חנוכה, כשהוא עומד על סדר כתישת
הזיתים, בודק ומשגיח בזהירות יתירה להוציא מהם שמן זית
זך מובחר בלא שמרים, וכן הכין את הפתילות בדביקות עצומה,
וכל שכן בשעת ההדלקה היה פניו בוערים כלפידים ומדליק את
הנרות בדביקות עצומה בל יתואר.

פעם אחת נסע לשהות בצל זקנו הרה"ק בשבת חנוכה,
ו'אכסניתו' הייתה בחדר הסמוך לבית המדרש, בערש"ק בעוד
היום גדול התחיל להכין את הנרות ביגיעה ובדביקות כדרכו
בקודש, ורק כשהכל היה מוכן ומזומן, עלה לבית זקנו ה'יסוד
עבודה' - להביט בעבודתו בהדלקת המנורה, ככלות זקנו את
העבודה, מיהר ה'דברי שמואל' לירד לביהמ"ד כדי להדליק
את הנרות שלו, אך לתדהמתו מצא שמאן דהו כבר הדליק את
המנורה, מיד נענה מתוך גבורת הנפש ביישוב הדעת - 'אה, כבר

מועטים ואפשר לו לקנות בהם נרות שבת להאיר, או נר חנוכה למצוה), נר ביתו עדיף משום שלום ביתו, הרי שמשום חשש שלום בית עדיף לבטל הדלקת נר חנוכה, והנה, אם הייתי מדליק את הנרות טרם בואם הביתה הייתי גורם להם עגמת נפש, ונמצא שהיה עדיף אם לא הייתי מדליק כלל.
(באר הפרשה - וישב תשפ"ד)

נחום קפלן מהורדנא זצ"ל לביתו בזמן הדלקת נרות חנוכה, כבוא הרב לביתו ראה שהרבנית איננה בבית, לכן נמנע מלהדליק והמתין עד שתשוב הרבנית הביתה...
בהזדמנות שאלוה' חפץ חיים - הרי יש חיוב להדליק את הנרות מיד בבוא זמן ההדלקה, ענהו הרב, איתא בגמרא (שבת כג): 'אמר רבא פשיטא לי נר ביתו ונר חנוכה (מי שיש לו מעות

המזכיר שאל בהתפעלות, מה הם שלחו לך כסף, הרי נתתי לך את הרשימה של הפושטי הרגל, אמר לו רבי מרדכי, שלחתי מכתב לאחד, והוא שלח לי את כל הסכום

מעשה נפלא שסיפר מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על כוחה של אמונה ודבקות במידת הביטחון

לך את הרשימה של הפושטי הרגל, אמר לו רבי מרדכי, שלחתי מכתב לאחד, והוא שלח לי את כל הסכום.
המזכיר פנה מיד לשד"ר הישיבה ואמר לו לפנות לאותו גביר, ולברר אצלו למה הפסיק לתרום לישיבה.

כשהגיע אליו השד"ר, סיפר לו הגביר, פשטתי את הרגל, ועדיין לא התאוששתי. השד"ר לא היה יכול להתאפק ושאל אם כן כיצד תרמת סכום גדול כזה לרבי מרדכי, ענה הגביר, אין זה כספי, זה כספה של בתי.

וכך היה המעשה, בתי היחידה חלתה לאחר אירוסיה, ומצבה הלך והתדרדר, ידענו כי מצד ההגינות יש להודיע למשפחת החתן על המחלה.

הלכתי להתייעץ עם מורי מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, וכספירתי לו על מחלת בתי, והאם להודיע למשפחת החתן, שאל אותנו, האם יש לבתך חסכוניות, כשעניתי בחיוב אמר, שתתרום את כל הכסף לצדקה, ובזכות זאת תתרפא. והוסיף שעדיף שתתן את הצדקה להכנסת כלה, חתונה תחת חתונה.

באותו שבוע קיבלנו את מכתבו של רבי מרדכי, והסכום שרשם במכתב, היה תואם בדיוק לסכום שבתי חסכה בעבודתה, מיד שלחנו אליו את כל החסכוניות של בתי, ואכן מצבה הוטב, ואנו מקווים שתבריא לגמרי בסייעתא דשמיא.

(אוצר פנינים ועובדות ח"א - "חשוקי חמד" - חנוכה, עמו' רל"ב)

האדמו"ר רבי מרדכי מזוועהאל זצ"ל קודם שהתפרסם היה לומד בישיבת "חיי עולם". באחד הימים אירס את בתו, והיה צריך עבור החתונה עשרים ושש אלף דולר. הציעה לו הרבנית תבקש במזכירות רשימת נדיבים מאמריקה ותפנה אליהם. ואכן כבר למחרת התייצב רבי מרדכי במשרד, ובעדינות ביקש את מבוקשו המזכיר נענה לבקשתו, והגיש לו רשימת גבירים שגרים בחוץ לארץ. הם הבינו מיד שהמזכיר לא נתן את רשימת הגבירים שלו [כי זה דבר שבדרך כלל המוסדות שומרים לעצמם], אלא נתן להם את הרשימה של הגבירים לשעבר.

אך רבי מרדכי אמר לאשתו: "וכי על הנדיבים אנו סומכים, הרי רק על ה' לבדו, אלא מוטלת עלינו חובת השתדלות".

ומיד תפס עצמו, שהרי בשביל 'השתדלות' די בגביר אחד, ואכן התיישב לכתוב מכתב עבור גביר אחד בלבד, וכתב לו: "אני לומד בישיבת חיי עולם, ארסתי את בתי, ואין לי פרוטה לפרוטה, ואני זקוק לעשרים וששה אלף דולר",

הוא בחר את הגביר הראשון ברשימה, ושלח אליו את המכתב. כעבור מספר שבועות התקבל בביתו מכתב ובו 'המחאה' בדיוק על הסכום הנ"ל עשרים ושש אלף דולר. רבי מרדכי ניגש למזכיר והודה לו על הרשימה.

המזכיר שאל בהתפעלות, מה הם שלחו לך כסף, הרי נתתי

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בעת כתיבת ה'תנאים' תפס עצמו שהוא לא יודע כלל לחתום...

מתוך שיחת קודש של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, לחברי חבורות הבחורים בחצר הקודש, נר א' דחנוכה תשפ"ג

והנה יהודי המבקש להינצל מחכמה יוונית ולא להיכשל בטומאתם, אין לו דרך אחרת כי אם להידבק בתורה הקדושה, שהיא הדרך היחידה לטהר ולזכך את האדם ולהתגבר על טומאת היוונים, אך בלי התוה"ק אי אפשר להגיע להשפעות של חנוכה, של התגברות וניצחון על היוונים.

וזה הרמז במעשה הנ"ל שאותו עם הארץ שלא היה דבוק בתורה לא עלה בידו לכתוב 'לוי' ונהפך לו 'ליון', כי כשאינן קשורים ודבוקים בתורה אין את הדרך להשיג את ההשפעות של החנוכה, ודו"ק.

על כל פנים מכל האמור רואים אנו שח' יומי דחנוכה עניינם והשפעתם היא אור התורה, וכמו שכתב ה'קדושת לוי' שבימים אלו יורדים השפעות ואורות ומי שאינו מקבל היינו השפעות של לימוד התורה, ואפשר לראות בחוש שבימים אלו יש קצת התרשלות בלימוד התורה, והא גופא מוכיח שהבעל הדבר עושה הכול כדי שיהודים לא ינצלו כראוי ההשפעות היורדות בימים אלו בלימוד התורה, ותפקידנו הוא אדרבה להרבות בלימוד התורה יותר מכל הימים.

והרי אנו יודעים שכל הבריאה, כל שליחותנו לעולם הזה, הוא כדי להכין לעצמנו את העוה"ב לנצח נצחים, ולזה אי אפשר להגיע רק על ידי התורה הקדושה, וא"כ כאשר נפתחים כאלו ח' ימי אורה זו תורה שיאירו לנו לנצח נצחים, מי שלא מנצל וממלא אסמיו באוצרות אלו לכסיל ייחשב.

זאת עלינו לדעת בעמדנו בימי החנוכה, וכמליצת ה'תפארת שלמה' על דברי הגמ' 'מאי חנוכה דתנו רבנן', מהו חנוכה, מה עניינו, 'דתנו רבנן', לשבת ולשנן ולעסוק בתורה הקדושה, ואת ההארה הזאת צריכים אנו לקחת עמנו מימים אלו. השי"ת יעזור שנוזכה לקחת את אור החנוכה עמנו ונוזכה ל'וטהר ליבנו ולעבדך באמת'.

(אהל מועד - לעלוב, וישב, תשפ"ד)

הגה"צ משאפראן זצ"ל בעל 'תורת אלף' מביא בספרו עובדא שאצל ה'בני יששכר' זי"ע היה איזה יהודי פשוט מבני אונגארן שעוד זכה להיות אצל הרה"ק רבי אייזיק קאליבער זי"ע וסיפר אותו יהודי שהיה פעם אצל הרה"ק מקאליב בחנוכה לפני הדלקת נרות ופתח הרה"ק וסיפר סיפור זה:

היה איזה יהודי כפרי פשוט שהיה קצת בעל ממון ולקח לבתו חתן בן תורה, אמנם לימים נתעשר מאוד ונעשה גביר עצום ובעת שהגיעה בתו השנייה לפרקה רצה לקחת לה חתן עילוי מפורסם, נסע עם חתנו הראשון לישיבה הגדולה וביקש מהראש ישיבה את העילוי של הישיבה ולקחו כחתן לבתו.

בעת כתיבת התנאים תפס עצמו שהמנהג הוא שהורי החתן והורי הכלה חותמים על שטר תנאים אך הוא לא יודע כלל לחתום, כי אינו יודע האותיות ואיך יסתדר, אמר לו חתנו הראשון אל תדאג, אני אלמדך לחתום את שמך (שמו של הכפרי הנ"ל היה 'לוי'), תחילה תעשה קו ארוך, אחר כך קו יותר קצר יותר, ולבסוף תעשה קו קטן, א שטרויכל.

אמנם אותו כפרי שהיה עם הארץ התבלבל ובעת חתימת שמו עשה קודם נקודה קטנה ואחריה קו יותר ארוך ולבסוף קו ארוך מאוד וסיים אותו יהודי בפני ה'בני יששכר' שאת המעשה הזה סיפר הרה"ק מקאליב לפני הדלקת נרות חנוכה אך אינו מבין מה שייכות המעשה הזה לחנוכה.

והתלהב ה'בני יששכר' באמרו שבמעשה הזה טמונים כל ענייני חנוכה, כי האיש הזה היה נקרא 'לוי' והחליף את כתיבת שמו עד שנעשה בהיפוך אותיות 'ליון' ע"כ.

וכדי להשלים את העניין כפי הבנתנו, י"ל על פי האמור דכל הנס חנוכה הוא ניצחונם של החשמונאים שהיו משבט לוי הרומזים לתורה הקדושה כמבואר ב'קדושת לוי', שהם היו לומדי התורה שניתנה על ידי משה רבינו מבני שבט לוי, כנגד היוונים שביקשו 'להשכיחם תורתך'.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"הרופא האפיקורס, הפושע ישראל" מוינה? ראוי להיוושע, מפני שהוא פושע ישראל, ואני איני ראוי לישועה!?"

כ"ק אדמו"ר מ'תולדות יהודה שטייטשיין' מספר מדוע כיבה הרה"ק בעל ה'דברי חיים' מצאנו את הנרות, חצי שעה אחר הדלקתם

פעם הגיע רופא יהודי מווינה בירת אוסטריה אל הרה"ק מצאנו, ותינה לפניו את צרתו שלא זכה להיפקד בזרע של קיימא, וביקש כי הרבי יברך אותו, הבטיח לו הרה"ק מצאנו כי בקרוב יושע בבן. ואכן כעבור תקופת זמן נתקבל טעלעגראם (מברק) בצאנו מאותו הרופא, להודיע להרה"ק מצאנו על לידת בנו, והודה לו על ברכתו.

והנה אחד מן החסידים שהיה בצאנו, היה גם כן מזכיר את עצמו במשך כמה שנים אצל הרה"ק מצאנו להיוושע בזרע של קיימא, ותמיד היה מפציר בו שיבטיח לו ישועה, ועדיין לא נושע. ובראותו שהרופא מווינה נושע ע"י הבטחת הרה"ק מצאנו, נכנס החסיד אליו, וטען ואמר: 'וכי אני גרוע יותר מזה הרופא האפיקורס הפושע ישראל מווינה? וכי הוא ראוי להיוושע, מפני שהוא פושע ישראל, ואני איני ראוי לישועה!?"

ענה לו הרה"ק מצאנו: הסכת ושמע לי! כאשר מבטיחים ישועה ליהודי, מעמידים אנו בזה בסכנה את עצמינו, את צאצאינו, ואת כל המשפחה, וכל החסידים,

ואז התלהב הרה"ק מצאנו והתחיל להכות ברגלו על הארץ, וצעק בהתלהבות: אבל כדי שידעו בווינה שיש בורא בעולם, לא איכפת לי מעצמי ומילדי ומכל משפחתי וכל החסידים! (ולכן עבור אותו רופא הכניס את עצמו בסכנה זו, כדי להבטיח לו ישועה).

(דעהו' - תולדות יהודה סטייטשיין, וישב תשפ"ד)

הרה"ק (בעל ה'דברי חיים') מצאנו זי"ע היה עורך את ימי החנוכה בעסק גדול, ובכלל היה עסק מיוחד בצאנו מכל הימים טובים אשר בימות החול, כמו ימי הפורים וכדו'.

וכנראה טעם הדבר הוא מפני גודל חביבות מצות הצדקה אצל הרה"ק מצאנו, ובימי המועדים שבימות החול יכולים להתעסק בגביית כספי צדקה וחלוקתם. ואכן באותם המועדים היה הרה"ק מצאנו מחלק צדקה לרוב, ממש בלי שיעור.

והגבאי ר' רפאל ע"ה מספר בספרו [דרכי חיים] על הסדר בימי חנוכה אצל הרה"ק מצאנו, שהיה עובד במשך כל שמונת ימי חנוכה ממש, כמעט כל ה'מעט לעת' ברציפות. וגם אלו שהשתתפו עמו כמעט ולא ראו שינה בעיניהם, כי כל יום אחר התפילה ואמירת ההלל בהתלהבות גדולה, המשיך תיכף לעריכת השולחן, ומשם לתפלת מנחה ונרות חנוכה וכו', וכך היה יום אחר יום בלי הפסק.

באחת מן השנים הדליק הרה"ק מצאנו את הנרות מיד בזמן צאת הכוכבים, ותיכף אחר ההדלקה התחיל לשאול כל זמן קצר את הנוכחים אם כבר עברה מחצית השעה.

ברגע שענו לו כי אכן כבר עברה מחצית השעה, כיבה הרה"ק מצאנו את הנרות, והלך למשכן את המנורה עבור סכום כסף גדול. כי היה לו איזה ענין נחוץ של צדקה, ולכן חיכה לרגע הראשון שיהיה אפשר כבר לכבות את הנרות ולמשכן את המנורה, ומיד מסר את כל הכסף לצדקה.

"הסבא" יושב לבדו ביער אין אדם במרחק גדול ממנו, והנר מהבהב הבהובים אחרונים...

מידת הביטחון של הסבא מנובהרדוק, והאופן שבו עצר רבי שמעון שקאפ את המחאה שפרצה בשיבתו

כנסת אחר בעיירה.

למחרת קרא מרן הגר"ש שקאפ זצ"ל לכמה בחורים מבוגרים וביקש מהם לחזור חזרה לשיבה. כמובן שאף אחד לא ההין לסרב. באותו יום אמר רבי שמעון זצ"ל שיעור. קודם השיעור

מסופר, שבתקופה מסוימת היתה דחקות גדולה מאד בשיבתו של מרן הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל שעד לא היה לבחורים כמעט מה לאכול, והיה נדמה לבחורים שאפשר היה לעשות יותר, ולאות מחאה על מצבם העגום הלכו כל הבחורים ללמוד בבית

ידוע המעשה על הסבא מנובהרדוק זצ"ל, שישב בבדידות כמה שנים בבית אשר ביער, חדר סגור ונעול אין יוצא ואין בא, רק שני חורים בקיר להכניס לו אוכל אשר כלכלו אדם יקר. הסבא זצ"ל יושב ולומד יומם ולילה על שולחנו, ונר דולק לו למראשותיו להאיר לו הספר, והנה אירע והנר עמד להסתיים ולכבות. חשב "ה סבא" אולי לבקש נר אחר, ולבסוף החליט כי אין זה ממעלת הבטחון לדאוג לנר אחר כל זמן שהנר דולק, ולא אמר דבר, כי אם ישב ולמד כדרכו, בלילה בשעה מאוחרת. "הסבא" יושב לבדו ביער אין אדם במרחק גדול ממנו, והנר מהבהב הבהובים אחרונים והוא ממשיך מתייגע במשנתו, בטוח בה' שימלא לו כל משאלות לבו הטהור, הבהוב אחרון והנר כבה, החושך עדיין לא הספיק להתפשט בחדר הקטן, ואיש נכנס פתאום והניח נר דולק, ונעלם ...

"הסבא" המשיך בתלמודו, בבוקר נטל את החלק שנותר מהנר, וישימהו בחיקו למזכרת, כעשרים שנה שמר הסבא זצ"ל את הנר, ולאחר עשרים שנה פרצה שריפה בביתו ונשרף גם הנר בתוכו. "הסבא" זצ"ל לא הצטער על כך, ואמר כי מן השמים הראו לו כי אין צורך בראיות והוכחות למדת הבטחון.

(אוצר פנינים ועובדות - ע"פ "תולדות יעקב" עמו' ל"ח)

ביקש חומש בראשית, כולם התפלאו, שהרי אף פעם לא ביקש חומש...

הוא פתח בפרשת וישב, והביא את מאמר חז"ל, שמפני שאמר לשר המשקים שני פעמים "כי אם זכרתני" "והזכרתני", נתווסף לו שתי שנים בבית האסורים. והסביר שאין הפשט שאם היה אומר פעם אחת היה נענש שנה אחת - אלא שאם היה אומר פעם אחת, לא היה נענש כלל, כי פעם אחת זו 'השתדלות', והשתדלות מותרת. אבל כיון שאמר פעם נוספת, הרי הראה כי גם הפעם הראשונה לא היתה בתורת 'השתדלות', רק שהוא סמך על שר המשקים, משום כך נענש על שניהם.

[א.ה. ראה "שי לתורה" ח"א פר' וישב, שאת היסוד הזה שמע מרן הגרש"ש ממרן הגר"ח זצ"ל, עיין שם, וכן הובא ב"חשוקי חמד" חנוכה עמו' ש"ח, והוסיף ב"חשוקי חמד" והביא ש מרן ה"חזון איש" זצ"ל (חזו"א אמונה ובטחון פ"ב אות ו') לא סבירא ליה הכי, אלא דעתו שנענש גם על הפעם הראשונה, עיין שם].

כאן פנה רבי שמעון לבחורים ואמר להם: "השתדלתם, עשיתם את שלכם. אל תעברו את גבול ההשתדלות".

המסר הובן.

(אוצר פנינים ועובדות - ע"פ "תורה יבקשו מפיהו")

האם ניתן להדליק נרות חנוכה לאחר חצות הלילה?

שואלין ודורשין - הלכות חנוכה

ידליק בברכה עד עלות השחר, ובתנאי שכמה מבני הבית - ויש שכתב: אפילו אחד מבני הבית - עָרִים בשעת ההדלקה, אך אם כולם ישנים, ידליק ללא ברכה; ויש אומרים שניתן לברך אף כשכל בני הבית ישנים או שנמצא לבדו, וכתב במשנה ברורה שאין מוחים ביד הנוהג כן, והגר"מ פיינשטיין ביאר את שיטתם, שלדעתם הפרסומיניסא אינו אלא צורת עשיית המצוה לכתחילה, ובדיעבד ניתן לקיימה אף ללא פירסומיניסא, ולברך, ודעתו שכך יש לנהוג למעשה, וכן כתב הגר"ש ואזנר שהמנהג בימינו כדעה זו - לברך עד עלות השחר אף כשהמדליק נמצא לבדו.

[שו"ע תרעב, ב, משנ"ב יא ושעה"צ יז; ביאורים ומוספים 'דרשו', 36-40]

מי שלא הדליק את נרות החנוכה עד צאת הכוכבים, ידליקם בברכה בתוך חצי שעה מצאת הכוכבים; ובזמן זה מברך אף כשאין עוברים ושבים ברחוב והוא נמצא לבדו בביתו (הגר"מ פיינשטיין, הגרש"ז אויערבך, הגר"ב צ אבא שאול, הגר"ש אלישיב והגר"נ קרליץ).

לאחר חצי שעה מצאת הכוכבים: המדליק בחוץ או בחלון, באופן שה'פרסומיניסא' הוא לעומדים בחוץ - לדעת הגר"ש אלישיב, כל עוד ישנם עוברים ושבים ברחוב ידליק בברכה, ולאחר מכן ידליק ללא ברכה, ולדעת הגר"נ קרליץ, אף כשעדיין ישנם עוברים ושבים ידליק ללא ברכה.

והמדליק בפנים, באופן שהפרסומיניסא הוא לבני הבית,

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בבא קמא דף מ'

מדוע החזיר הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד את התרומה שנשלחה מחוץ לארץ?

ונתן פדיון נפשו

לו קמעא קמעא את הסכום הזה, באותו מעמד נכנס לפתע שליח הדואר לבית הרב, והביא לו מכתב באחריות שבא מירושלים. הרב פתח את המכתב, ומצא בו את הארבע מאות זהובים ששלח לרבינו זיע"א, צהלו פניו ומסרם תיכף לבעל האשה.

האיש התרגש מאד, ובקש מהרב שיגיד לו גם מה שהרב זוננפלד כותב במכתב המצורף, אז הקריא לפניו הרב כדברים האלה: קבלתי את מכתבו יחד עם הכסף, אולם מכיון שמעלת כבודו כותב שאשה מסרה לו זאת, חושש אני אולי עשתה זאת מבלי רשות בעלה. הנני משיב לו חזרה את הכסף, בבקשה למסרו חזרה להאשה. אולם כמובן שלא נמנעתי שבביל כך למלא את בקשתה בדבר התפילות שתפקד, יהי רצון שהתפלות תקובלנה. עיני הרב ועיני בעל האשה זלגו דמעות.

(בדידי הוה עובדא)

סיפור נפלא מהגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, אותו מספר הרב משה בלוי בספרו "עמוד אדנהורא": שמעתי מפי אבא מורי, שאשה אחת בהונגריה היתה חשוכת בנים, בעלה היה עשיר והיא היתה לו לעזר בהנהלת העסקים. באה האשה אל רב העיר, ובידה סכום של ארבע מאות זהובים שהיא מבקשת לשלוח פדיון נפש לאחד הצדיקים שיתפלל עבורה לזש"ק, רב העיר אמר לה שהוא מייעץ לה לשלוח את הכסף למרא דארעא דישראל הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד בירושלים. האשה מסרה לו את הכסף והוא שלחו אל רבינו.

כעבור שלשה שבועות, בא בעל האשה אל רב העיר בתרעומת על שקבל סכום כה גדול מאשתו לצדקה, הרב אמר שהוא חשב שהאשה עשתה זאת בידיעתו, אולם הלה תבע שהרב ידרוש חזרה מירושלים את הכסף. מאד לא נעם לרב לעשות זאת, והוא הציע לבעל האשה שאם הוא רוצה דוקא חזרה את הכסף, אזי הוא ישלם

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

מהו התענוג העיקרי של הנשמה היתרה בשבת?

בכוונת הלב".

ורבי חיים ויטאל כתב בשם האריז"ל, שעיקר השגת האדם ברוח הקודש, תלויה בכוונתו בברכות הנהנין, ובזהירותו בהן. ויש שכתבו, שעיקר תענוג הנשמה היתרה בשבת, הוא בברכת המזון של סעודות השבת.

[משנ"ב קפה, א; בו"מ דרשו, 4-3 רקפג, 16]

ראוי לברך ברכת המזון מתוך סידור תפילה או 'בְּרַכּוֹן', ולא בעל פה. וכשמברך 'על כוס יין', יביט בכוס, ובכך לא יסיח דעתו מהברכה. ובספר חסידים, מובא מעשה באחד שמת והתגלה בחלום לאחד מקרוביו, ואמר לו: "בכל יום דנים אותי על שלא דקדקתי לברך ברכת 'המוציא' וברכת הפירות וברכת המזון

באיילו ימים כדאי במיוחד לברך ברכת המזון בקול רם?

וראוי לברך ברכת המזון בקול רם, כי הקול מעורר את הכוונה; ובפרט בשבת, בראש חודש ובמועדים - שעל ידי זה לא ישכח להזכיר 'מעין המאורע', כי הקריאה בקול רם מחזקת את הזכרון. וכן כל הברכות - ראוי להתרגל לאומרן בקול רם, כדי לעורר את הכוונה.

[שו"ע קפה, ב, ומשנ"ב ב-ג, ושעה"צ סק"ב; בו"מ דרשו, 5 ו-7]

המברך ברכת המזון, חייב להשמיע לאוזניו את מה שמוציא בשפתיו; ובדיעבד, אם הוציא את המילים בשפתיו, אף אם לא יצא קול מפיו, יצא. אבל אם רק הרהר את נוסח הברכה בלב, לא יצא. ואם מחמת אונס אינו יכול לברך בפיו, יהרהר את נוסח הברכה בלב; ואם האונס הסתלק הטרם חלף 'שיעור עיכול' (ראה תקציר לאתמול), יברך בפיו.

באיזו שפה מדבר הקב"ה עם הנביאים?

שהמילים של נוסח הברכות סודרו בידי חכמינו ז"ל בדקדוק רב, ורמוזים בהן סודות נשגבים, ואף כשאין זוכים לכוון באמירתן כראוי, הברכה עולה למעלה ופועלת את פעולתה באופן נעלה, שאין בכוח הברכה לפעול כשהיא נאמרת במילים אחרות.

[שו"ע קפה, א, ומשנ"ב א; בו"מ דרשו, 2-1; וראה משנ"ב סב, ג]

מעיקר הדין, מותר לברך ברכת המזון בכל שפה שהיא, ובתנאי שהיא מדוברת בפי רבים מאנשי המקום, ומובנת היטב למתפלל עצמו.

ומצוה מן המובחר, לברך בלשון הקודש, אשר בה יוצא ידי חובה אף כשאינו מבין את הלשון, ואשר יש בה סגולות ומעלות רבות, ובה מדבר הקב"ה עם הנביאים, ובה נברא העולם. ועוד,

* לכתחילה צריך לברך ברכה אחרונה מיד לאחר האכילה; ובברכת המזון, כשחיובה מדאורייתא - חובה להסמיכה לאכילה גם משום החובה הכללית שבכל מצוות עשה לקיימן מיד בהגיע זמנן.
* מי שלא בירך ברכה אחרונה על אכילתו וכבר נעשה רעב בשנית, אינו רשאי לברך עוד. ואם הוא רעב מחמת שלא אכל די צורכו - רשאי לברך ברכה אחרונה עד לתום 72 דקות מסיום האכילה.
* האוכל פת, צריך לברך ברכת 'המוציא' אפילו על 'משהו', משום שאסור לאכול ללא ברכה ראשונה; אולם, ברכת המזון אין לברך אלא על אכילת כזית בתוך 'כדי אכילת פרס'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן ליטול ידיים בשני ספלים?

בנוסף, רביעית זו צריכה להיות מכונסת כולה בכלי אחד, ואם היא מחולקת לשני כלים ויותר - אף אם שפך את כולה בבת אחת על היד, אין זו נטילה. אולם, אין צורך לשפוך על שתי הידיים מכלי אחד, וניתן ליטול מרביעית שבכלי אחד על יד אחת, ולשוב וליטול מרביעית שבכלי אחר על היד השנייה.

[שו"ע קס, יד-טו, ומשנ"ב פא-פב; וראה שם, פג-פה; בו"מ דרשו, 66 ו-76]

כפי שלמדנו, לנטילת ידיים נדרשת כמות של 'רביעית' (-86.4 150 מ"ל, לשיטות השונות) מים לפחות, משום ששיערו חכמינו ז"ל כי כמות זו מכסה כל מקום הנטילה ביד כנדרש; (וראה עוד במקורות). אולם, אף אדם שידיו קטנות ומתכסות בפחות מרביעית, אינו רשאי ליטול בפחות מרביעית, משום שלא חילקו חכמים בתקנתם.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il